

VA DEFENSAR LA
CATALANITAT A BANDA
I BANDA DELS PIRINEUS

Xavier Garcia i
Pujades

Periodista i escriptor

De set en set

Josep M.
Pasqual

Cent anys d'Esteve Albert

JOAN OLLER

Precisem: no és que el senyor Esteve Albert i Corp –ben conegut en els medis polítics i culturals resistents de després del 1939– hagi fet cent anys de vida, sinó que en fa cent que va néixer i que va passar avall (com agradava dir a Pla, de qui fou bon amic) fa gairebé dues dècades. Però qui era Esteve Albert, nat a Dosrius (Maresme), el febrer del 1914, i mort a Andorra la Vella, el setembre del 1995? Qui era? Gran qüestió. El mateix any de la seva mort, vaig publicar a l'editorial Andorra un llibre de 160 pàgines destinat a esclarir la qüestió –i un de més breu a Pagès, editors de Lleida– i per més fulls que omplis sempre en quedarien alguns més de pendents d'omplir. De fora estant, els qui el van conèixer (que van ser milers) el definien per les seves activitats més objectives: poeta, historiador, dramaturg, folklorista, investigador de les arrels tribals dels pobles, naturalista natu-

ralista (ecologista abans del mot) i inventor dels pessebres vivents, des que, a partir del 1955, es refugià a Andorra, després de quinze anys que la policia franquista li seguís les traces. La vida d'Albert era definida pel seu gran amic mataroní, el catedràtic Antoni Comas, com “una biografia al·lucinant al servei de Catalunya”, i tants

La vida d'Albert era definida pel seu gran amic mataroní, el catedràtic Antoni Comas, com “una biografia al·lucinant al servei de Catalunya”

d'altres que conspiraren amb ell (Benet, Triadó, Manent, Salvat, etc.) van dedicar-li parlaments i escrits, destacant alguna de les seves moltes facetes o el conjunt, no sempre ben articulat, de totes elles. Jo el veia com el penúltim franciscà.

I ÉS QUE ESTEVE ALBERT, d'arrels familiars agràries, hortolanes i boscanes, que no entrà a l'edifici de la universitat barcelonina, sí que fou fidel a la molt original consigna materna: “Noi, tu a la idea!” I aquesta idea la trobà, i ben àmplia i intensa, en tot allò que va fer, que va ser i que va sentir. En un jove com ell (la guerra l'enxampà amb 22 anys), que tractava de concretar, en la història de la seva societat, l'ideal cristià de justícia social i de fraternitat entre ideologies, l'esclat bèl·lic l'esqueixà dramàticament i marcà per sempre la seva idea futura: ajudar a tapar vies d'aigua en la consciència col·lectiva, no fer més fondo el forat del dolor i aconseguir acords polítics i populars bàsics i unitaris. Tip de batallar per la impossible unitat política –mentre deu anys abans, el 1947, amb les festes d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat, el poble, per damunt de bàndols, optava per la reconciliació entre catalans–, Esteve Albert –que hi participà activament– va parapetar-se a Andorra per, des d'allí, desplegar una intensa activitat cultural, històrica i de defensa de la catalanitat a banda i banda dels Pirineus, la gran casa forestal del naixement de Catalunya.

ÉS DE TOT AIXÒ I DE MOLT MÉS del que es parlarà en aquest Any Albert, que coordina –al costat de la direcció general de Cultura Popular, que dirigeix Lluís Puig– el comissari del centenari Jordi Pasques, d'Oliana, estudiós també de la cultura pirinenca, els quals presentaran en breu el programa d'activitats, entre les quals destaquen l'acte inaugural a Dosrius, una sessió a la Generalitat, taules rodones a l'Ateneu Barcelonès, a la Fira del Llibre de Muntanya, a Organyà, i a Mataró. Hi participaran, entre d'altres, alguns dels seus amics, com ara Jordi Maluquer, Jaume Rodri, Lluís Racionero, Santiago Vilanova, Ramon Manent, els de l'Alt Urgell (Joan Obiols, Isidre Domenjó, Carles Gascon, etc), l'andorrà Xavier Rebés, d'Editorial Andorra (en què Albert publicà bona part de la seva obra) i, en fi, els del Maresme, com ara l'editor Joan Pannon, el polític Miquel Reniu i un altre biògraf d'Albert, Josep Puig i Pla, que ha recollit en llibre (Voliana Edicions, Argenton) textos biogràfics del mateix Albert sobre Carner, Serra i Moret, Cardó, Millet i Maristany, Comas, Peiró i Casals, en un volum prologat pel monjo Hilari Ragner.

Carta a uns amics

“Estimada família X. Hola, amics nostres. Com us van les coses? Confiam que molt bé. Nosaltres anem resistint la llarga crisi, però li plantem cara i ens preparam per fer un pas endavant. Més avall us ho comentaré. Abans, no em puc estar de recordar els bons moments que hem passat junts. Tots aquells estius que vam coincidir al nostre país durant les vacances d'estiu. Vam fer tots els camins de ronda. I tots els caps d'any que vam coincidir al país vostre. Quina enveja els llocs on la gent és neta i noble, culta, rica, lliure, desvetllada i feliç. El noi ja us ha entrat a la universitat? I la noia, ja deu estar a punt de fer-vos avis, oi? Allò que us deia. Recordeu que moltes vegades, quan ens havíeu preguntat pel cas dels catalans, us havíem apuntat que érem una nació civilitzada, però massa ocultada per Espanya i, en conseqüència, massa ignorada per Europa. Recordeu que us havíem apuntat que som un país ric i solidari, però empobrit per l'ofec fiscal? Recordeu quan us vam explicar els conceptes de *seny* i *rauxa*?

Potser haureu llegit en algun diari o vist en alguna televisió que els catalans preparem una consulta per l'autodeterminació per al dia 9 de novembre d'aquest any. Serà uns mesos després que ho facin els escocesos. Encara no ho tenim lligat del tot perquè vivim en un estat que és democràtic en la forma però no en el fons. És per això que hem de sumar totes les complicitats. Us dic tot això perquè, quan arribi el moment, també necessitarem que el vostre país ens reconegui. Com que sé que vosaltres sou una família influent, us demano, en nom de la nostra amistat sincera i fidel, que escampeu el cas dels catalans entre el vostre cercle d'amistats i en les més altes instàncies que us sigui possible.

No us estranyi si un dia d'aquests us fem arribar una butlleta perquè doneu suport en tant que ciutadans europeus a la consulta catalana. Som així, nosaltres: mig genials i mig de bosc. I simplement volem ser ciutadans europeus. Amb dignitat.

Records i salut a tota la vostra família. A reveure.”

EN
SÍSIF

Jordi
Soler

